

Alegat XXXIV.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o ustawie, zakazującej chwytania, zabijania i przedawania: a) ptaków użytecznych w gospodarstwie krajowym, b) nietopierzy i jeżów.

Wysoka Izbo!

Wysoki Sejm uchwalił na posiedzeniu z d. 5. października 1868. ustawę, zakazującą łapania i przedawania ptaków śpiewających, owadożerczych. C. k. Prezydium Namiestnictwa uwiadomiło nas odezwą z dnia 5. sierpnia b. r. do l. 4,613. iż Najjaśniejszy Pan nie raczył tej ustawie udzielić najwyższej sankcyi, z powodu niedokładnej osnowy projektu, i z powodu niedokładnego i nieodpowiedniego uporządkowania ptaków, w opiekę wziąć się mających.

W skutek tego udał się Wydział krajowy do komisji fizyograficznej c. k. Towarzystwa naukowego krakowskiego z wezwaniem o podanie projektu ustawy zmodyfikowanej w myśl uwag, przez c. k. Ministerstwo rolnictwa zrobionych.

Projekt ten, wyrobiony przez ciało, najlepszą znajomość tego przedmiotu posiadające, nie trzyma się wprawdzie ślepo wskazówek danych przez c. k. Ministerstwo rolnictwa, jest jednak poparty tak gruntowaym wywodem, iż Wydział krajowy nie wahał się przyjąć go w całości i przedłożyć go Wysokiej Izbie z wnioskiem:

„Wysoki Sejm raczy dołączony projekt ustawy uchwalić.“

Marszałek krajowy:

Leon książę Sapieha w. r.

Sprawozdawca:

Haller w. r.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkim Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie, dnia 30. września 1869.

Ustawa

z dnia

obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem,

obejmująca zakaz chwytania, zabijania i przedawania: a) ptaków użytecznych w gospodarstwie krajowem, b) nietopierzy i jeżów.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Zakazuje się wybierania i psucia jaj i gniazd wszystkich ptaków, dziko żyjących, a nieszkodliwych.

Szkodliwemi są:

Z orłów: przedni (Aquila fulva L., Steinadler);

zys (Aquila chrysaetos L., Goldadler);

bielik (Aquila albicilla L., weisschwänziger Seeadler);

rybitw (Aquila haliaetos L., Flussadler);

Kania wielka (Falco milons L., rother Milan, Gabelweihe);

„ czarna (F. ater Gm., schwarzbrauner Milan);

Sokół raróg (F. lanarius L., Wurgfalke, Blautuss);

„ wędrowiec (F. peregrinus L., Wanderfalke);

„ drzemlik (F. desalon L., Zwergfalke, Merlin);

„ kobuz czyli kobiec (F. subbuteo L., Baum- oder Lerchenfalke);

„ jastrząb (F. pulumbarius L., Habicht, Hühnergeier);

„ krogulec (F. nisno L., Sperber);

„ błotnik (F. rufus Gm., Rohr- oder Sumpfweihe);

Puhacz (Strixbubo, Uhu);

Srokosz (Lanio excubitor L., grosser Würger);

Kruk (Corvus corax L., Kohlrabe).

§. 2.

Z wyjątkiem gatunków wymienionych w §. 1., zakazuje się chwytania i zabijania ptaków w porze lęgu, to jest od d. 1. lutego do końca sierpnia każdego roku.

§. 3.

W porze pozalęgowej, tj. od d. 1. września do d. 1. lutego, zakazuje się chwytania i zabijania ptaków wymienionych w dodatku A). Jedyne w celach naukowych władza polityczna upoważnić może do chwytania pomienionych ptaków w niewielu okazach, wydając potrzebną do tego legitymację, do czego wszakże jest jeszcze potrzebnem pismienne zezwolenie właściciela gruntu poprzednio lub następnie uzyskane, w obu razach wyrażone, przez zwierzchność miejscową na karcie legitymacyjnej, wydanej przez władzę polityczną.

Pozwolenia tego nie mogą otrzymać obcokrajowi, z krajowców zaś z niego korzystać mogą tylko osoby, zajmujące się naukami przyrodniczymi. Ta karta obejmować powinna imię i stan osoby, dla której ją wydano, czas, na jaki służy, i miejsce, na którym łów dozwolono.

§. 4.

Handlu ptakami, tak żywymi jak zabitymi, a chwytanymi w porze niedozwolonej niniejszą ustawą, zakazuje się.

Ptasząt wyliczonych w dodatku A) ani w porze lęgu, ani w pozalęgowej, nie wolno sprzedawać.

§. 5.

Zabrania się chwytania na lep lub w sidła ptaków nieobjętych dodatkiem A).

§. 6.

Zakazuje się sprzedawania oskubanych ptaków nieżywych, aczkolwiek nieobjętych dodatkiem A).

§. 7.

Zarówno zabrania się chwytania i zabijania nietopierzy i jeźów, tudzież sprzedawania tychże.

§. 8.

Przekroczenia powyższych przepisów zwierzchności gminne karać będą grzywnami od 1 do 10 złr. w. a., a w razie niemożności uiszczenia kary pieniężnej, aresztem od 2 do 7 dni.

Nadto mają być zniszczone przyrządy do chwytania ptaków wraz z kłatkami, ptaki zaś zabić, a gdyby były żywe, natychmiast puszczane na wolność.

§. 9.

Kary pieniężne wpływać będą do kasy gminnej na rzecz miejscowych ubogich tej gminy, w której przydybano przestępcę.

§. 10.

Przeciw karze zawyrokovanej przez zwierzchność gminną odwołać się można do urzędu politycznego w przeciągu trzech dni po ogłoszeniu i otrzymaniu wyroku, składając rekurs na ręce naczelnika gminy. Przeciw dwóm wyrokom równobrzmiącym dalsze odwoływanie się nie ma miejsca.

§. 11.

Na zwierzchności gminne, c. k. żandarmeryę, zaprzysiężone stráže leśne i połowe, i na wszystkie inne stráže publiczne, wkłada się obowiązek czuwania nad przestrzeganiem niniejszej ustawy.

§. 12.

Nauczyciele szkół ludowych winni są uczniom, tak zwyczajnym jak niedzielnym, wyjaśniać szkodliwość wybierania gniazd, chwytania i zabijania ptactwa pożytecznego, mianowicie winni są szczególnie niniejszej ustawy przedstawić uczniom corocznie przed rozpoczęciem łęgu ptasząt.

§. 13.

Ustawa niniejsza obowiązuje od dnia ogłoszenia takowej.

Wykonanie tej ustawy polecam Moim Ministrom spraw wewnętrznych i rolnictwa.

Dodatek A. do §. 3.

Spis ptaków,

których chwywania, zabijania i przedawania, zabrania się bezwzględnie:

- Kos (*Turdus merula* L., Amsel, Schwarzdrossel);
Drozd śpiewak (*Turdus musicus* L., Singdrossel);
Opoczniki, czyli podkamiouki (*Saxicola*, Steinschnätzer);
Płohacze (*Accentor* L., Heckenbrandle);
Pokrzywki (*Lusciola*, L. Erdsänger), do których należy: słowik rdzawy (*Lusciola luscinia* Lath., Nachtigall), i słowik szary (*Lusciola philomela* Becht. Sprosser);
Rudogonki (*Ruticilla* L., Rötling);
Gajówki (*Silvia* Kod., Grasmücke);
Trzciniczki (*Salicaria* M. et B., Rohrsänger);
Mucharki (*Ficedula* Kod., Laubvogel, Spotter);
Strzyżyk, czyli mysikról (*Troglodytes parvulus* L., Launkönig);
Świergotki (*Anthus* L., Pieper);
Pliszki (*Motacilla* L., Bachstelze);
Jaskułki (*Hirundo* L., Schwalbe);
Muchołówki (*Muscicapa* L., Fliegenschnapper);
Dzierzby mniejsze (*Lanius* L., Dorndreher, Würger);
Ponownik, czyli mentel (*Tichodroma muraria* L., rothflügeliger Mauerläufer);
Pelzacz, czyli zaskórnik (*Certhia familiaris* L., Baumläufer);
Barget, czyli kowalik (*Sitta europaea* L., Spächtmeise);
Króliki (*Regulus* L., Goldhännchen);
Sikory (*Parus* L., Meise);
Łuszczaki (*Fringilla* L., Fink), mianowicie: pestkogryz, czyli grubodziób (*Fr. coccythraustes* Temm., Kernbeisser); jer (*Fr. montifringilla* L., Bergfink); zięba (*Fr. coelebs* L., Buchfink); dzwonec (*Fr. chloris* L., Grünhäufing); makolągwa (*Fr. cannabina* L., Bluthänfling); czeczotka (*Fr. linaria* L., Leinfink); czyż (*Fr. spinus* L., Zeisig); szczygieł (*Fr. carduelis* L., Stiglitz); mazurek (*Fr. montana* L., Feldsperling); wróbel (*Fr. domestica* L., Hausperling); kulczyk (*Fr. serinus* L., Girlitz) i gil (*Fr. pyrrhula* Gm., Gimpel);
Krzywodzioby (*Loxia* L. et Bechst., Kreuzschnabel);
Poświerki (*Emberiza* L., Ammer);
Skowronki (*Alanda* L., Lerche);
Szpak (*Sturnus vulgaris* L., Staar);

Kawka (*Corvus monedula* L., Dohle);

Gawron (*Corvus frugilegus* L., Saatkrähe);

Wilga (*Oriolus galbula* L., Pirol);

Krzykacze (*Clamatores* L.), mianowicie: kozodój (*Caprimulgus europaeus* L., Ziegenmelker, Nachtschwalbe); gerzyk (*Cypselus apus* Gm., Mauersegler); dudek (*Upupa epops* L., Wiedehopf); krasnowronka (*Coracias garrula* Brunn., Mandelkrähe);

Z łążących (*Scansores* L., Klettervögel): kukułka (*Cuculus canorus* L., Kukuk); wąglów (*Yunx torquilla* L., Wendehals), i dzięzioly (*Picus* L., Specht);

Sowy (*Strix* L., Eule), z wyjątkiem puhacza;

Sokół pustułka (*Falio tinenculus* L., Tnrmfalke);

„ pustuleczka (*F. cenchris* Frisd., Rötelfalke);

„ kobczyk (*F. rufipes* Beseke, Abendfalke);

„ myszołów (*F. buteo* L.; Mäusebussard);

„ wlochacz (*F. lagopus* L., rauhfüssiger Bussard);

„ pszczolarz (*F. apivorus* L., Wespenbussard).
